Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἑνὸς λαὸς ὑψώνεται ἅμα δείξῃ πῶς δὲ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φυσικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'. ✱ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 28 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1910 ✱ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 ✱ ΑΡΙΘΜΟΣ 385

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«ΑΚΡΟΠΟΛΗ». Σύνδεσμος «ἡ Ἀνάστασις».
ΓΡΑΜΜΑΤΑ στὸν κ. Πάλλη.
Ε. CLÉMENT. Μιὰ ματιὰ στὴν Ἰδέα.
ΙΔΑΣ. Ἐλιά.
ΡΗΝΑ ΛΕΒΑΝΤΗ. Θλιμένοι ἀντίλαλοι.
ΛΟΥΚΙΑ ΤΑΚΗ ΛΙΑΛΙΟΥ. Γράμματα ἀπὸ τὸ χωριό μου—Μιὰ μάννα.
ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ. Τὰ Σαβατόβραδα τοῦ «Νουμᾶ».
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Μιὰ ἀπόκριση (συνέχεια).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Ὁ «Λίβελλος» τοῦ Παντελῆ.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο "ΛΙΒΕΛΛΟΣ,, ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗ

Παρίσι, 23 τοῦ Μάρτη 1910

Ἀγαπητέ μου Ταγκόπουλε,

Πολὺ νόστιμο τὸ ἄρθρο τοῦ Παντελῆ Χὸρν στὴ *Νέα Ζωή*—«Λίβελλος κατὰ Δασκαλισμοῦ». Γραμμένο μὲ πεποίθηση. Μὲ τὴν πεποίθηση πὼς ἄλλο Παντελὴς κι ἄλλο Ψυχάρης. Μὲ χτυπᾷ, μὲ τσαλαπατᾷ—καὶ μὲ σέβεται, λέει. Ὁ Παντελής μας δὲ θέλει γραμματικές, δὲ θέλει κανόνες. Θέλει ἀνεξαρτησία, θέλει λεφτεριά, θέλει ἀναρχία. Δηλαδή, μισὴ γλώσσα. Ὥστε πρωτότυπο τὸ ἄρθρο του δὲν εἶναι. Πρωτότυπο εἶναι ποὺ τὴ μισὴ γλώσσα τὴν ὀνομάζει *μελλοντισμὸ* καὶ *φουτουρισμό*. Καλὴ λέξη ὁ *μελλοντισμὸς* καὶ νὰ τὴν παραδεχτοῦμε. Ὁ *φουτουρισμός*, νὰ σοῦ πῶ, μοῦ ἀρέσει λιγώτερο. Ἂς τὸν ἀφήσουμε τοῦ Παντελῆ μας. Νὰ διοῦμε τὸ κάτω κάτω τί ἔργα θὰ μᾶς βγάλῃ, τί τέχνη θὰ μᾶς χαρίσῃ ὁ *φουτουρισμός*. Λαμπρὸ τὸ πρόγραμμά του, μὰ ἐγὼ θαῤῥῶ πὼς γιὰ νὰ γράψῃ κανεὶς τέτοιους *Λίβελλους*, πρέπει πρῶτα νἄγραψε κι ἄλλα. Εἰδεμὴ δὲν πιάνουνε τὸν τόπο τους. Βέβαια πὼς τὸ *Ἀνεχτίμητο* τοῦ Παντελῆ Χὸρν δὲν εἶναι πρᾶμα χωρὶς ἀξία. Ὡς τόσο δὲν πιστέβω νὰ φτάνῃ μήτε νὰ εἶναι μ' ἀφτὸ δικιολογημένες τόσες φωνές.

Πάντα δικός σου

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΛΟΥΚΙΑ ΤΑΚΗ ΛΙΑΛΙΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

ΜΙΑ ΜΑΝΝΑ

Ὦ τί ὡραία ποὺ εἴτανε πρὶν κάνει τὸ παιδί!

Ψηλὴ καὶ λιγνή, σὰν καμαρωμένο κυπαρίσσι, πηγαινόφερνε τὸ κορμί της· τὰ στήθια της, ψηλὰ δεμένα, πρόβελναν περήφανα, καὶ τὰ μεγάλα καὶ καλόγραμμα πόδια της βαστοῦσαν ἕνα σύνολο ἁρμονικὸ καὶ μεγαλόπρεπο. Ἕνα κεφάλι Ἥρας.

Μὲ δύο μεγάλα μάτια κρασάτα, μιὰ ἴσια μύτη, ἕνα στόμα στρογγυλὸ μὲ κατακόκκινα σαρκώδη χείλη, δόντια σὰν φιλτισένια, καὶ κάτι πλεξοῦδες καστανές, ποῦ ξέπλεγες τῆς φθάνανε ὡς τὰ γόνατα. Ἡ χωριάτικη πουκαμίσα της, πιὸ κοντὴ ἀπ' τῶν ἄλλων γυναικῶν, γιὰ ν' ἀφίνει νὰ φαίνεται τὸ παχουλὸ καὶ ροδοκόκκινο καλάμι της.

Ὅλο γελοῦσε· εἴτανε ξένοιαστη καὶ λιγάκι παρδαλή, σὰν ζωντόχηρα ποῦτανε.

— Μπρὲ Γιαννούλα, κακὴ καρδιὰ δὲν βάνεις, κι ἂς παντρεύτηκε ὁ ἀγαπητικός σου.

— Μηδά, κουμπάρε, χαθήκανε οἱ ἄντροι;

Ὁ ἄντρας της ἔσκαζε ἀπ' τὴ ζήλεια, σὰν τὴν ἔβλεπε νὰ περνᾶ ἀπ' τὴν πόρτα του, πεισματάρα, μὲ κοροϊδευτικὸ τὸ γέλοιο στὸ στόμα.

— Θὰ τὴν σκοτώσω, ἔλεγε σὰν ἔπινε λιγάκι.

— Καλύτερα νὰ τὴν ξαναπάρεις, τοῦ ἀπαντοῦσανε οἱ σύντροφοί του.

Νὰ τὴν ξαναπάρει; μ' αὐτὴ δὲν τὸν ἤθελε!

Μιὰ φορὰ ἔβαλε μεσίτες στὴ μητέρα της:

— Εἶν' ὄμορφ' ἡ τσούπα μου, τοὺς ἀπάντησε, δύο βολὲς τὸν ἴδιο ἄντρα, δὲν πάει χαράμι;

Καὶ γλεντοῦσε ἡ Γιαννούλα τὰ νιάτα της τὰ ζηλευτὰ καὶ ἄφινε τὶς κακὲς χωριανὲς νὰ τὴν κακογλωσσοῦν, ἀπ' τὴ ζήλεια τους τὸ περισσότερο.

Μά...

Ἂν καὶ τόπε, πὼς οἱ ἄντροι δὲν χαθήκανε, δὲν τὸ πίστεψε ὅμως· καὶ ἕνα βραδάκι τὴν εἴδανε στὸ χωριό, πίσω ἀπ' τὴν ἐκκλησία, νὰ γλυκομιλεῖ μὲ τὸ στεφάνι της... Τὴν ἄλλη μέρα τοὺς παραφυλάξανε καὶ πάλι γλυκομιλούσανε... Σὲ λίγες μέρες ἔγιναν ἄφαντοι ἀπ' τὸ χωριό, μὰ γλήγορα μαθεύτηκε πὼς ἡ Γιαννούλα εἴτανε μὲ τὸν ἄντρα της στὴ στρούγγα, ἐδῶ πά, κοντά, στὸ βουνὸ ἐκεῖνο πίσω, κάνα δυὸ τρεῖς ὧρες μακρυά. (Οἱ χωριάτες δὲν ἔχουνε ἰδέα τῆς ὥρας καὶ τοῦ μάκρους τοῦ δρόμου).

Ἡ Γιαννούλα στὴ στρούγγα!

Ἄρμεγε τὸ γάλα ἀπ' τὰ πρόβατα, ζοῦσε στὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ τὸ βράδυ μετροῦσε τ' ἀστέρια μὲ τὸν καλό της...

Ποιός ξέρει, ἂν δὲν τὸν ξαναγάπησε μὲ τὰ σωστά της τώρα, ἂν τὸ θυμάρι, τὰ ἔλατα, ἡ συντροφιὰ τῶν ἀρνιῶν, τὸ τραγοῦδι τῆς φλογέρας καὶ τὸ μουρμούρισμα τοῦ νεροῦ, δὲν τῆς ἄνοιξαν τὴν καρδιὰ στὴν ἀληθινὴν ἀγάπη καὶ στὴ μετάνοια ἀκόμη...

Κατεβήκανε γιὰ νὰ γεννήσει· εἴτανε πολὺ παχειά, ἡλιοκαμένη καὶ βαρειὰ σὰν ἄσκημη γελάδα.

Ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες τὴν εἴδανε μ' ἕνα κόπανο στὸ χέρι ἄνοστο, ποὺ ὤμοιαζε γιὰ παιδί.

Κράτησε κάμποσα πρόβατα καὶ τὰ βόσκει ἐδῶ τριγύρω, κρατῶντας στὴν ἀγκαλιὰ τὸ παιδί της καὶ τὴ ρόκα μαζί.

Βρέχει· γιὰ τὴ Γιαννούλα καὶ τὶς ὅμοιες της εἶναι σὰν νὰ σκᾶ ὁ τζίτζικας.

Κάθεται χάμω στὰ βρεμένα, τὰ μουσκεμμένα πουρνάρια· ἐκεῖ, στὸ πλάϊ της ἀκουμπᾶ τὸν σὰν παιδὶ κόπανό της καὶ δός του στρίβει τὴ ρόκα.

Τὸ κεφάλι της τυλιγμένο σ' ἕνα βρώμικο μαντήλι, τὰ μάτια της τὰ ὄμορφα χαμένα στὸ πάχος, ἡ